

GÖMÖR-KISHONT

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési ár: { Egész évre . . . 8 frt - kr
Fel évre . . . 3 " - "
Negyed évre . . . 1 " 50 "
Közsegek és néptanítók egész évi előfizetésénél 2 frt árleengedésben részesíttetnek.
Az előfizetési pénzek, valamint a hirdetésért járó díjak a kiadóhivatalhoz, Stefanovics József könyvnyomdájába küldendők.

Szerkesztői iroda:
STEFANOVICS JÓZSEF könyvnyomdájában.
Ide küldendők minden a „Gömör-Kishont“ szellemi részének szánt kéziratok és levelezések.

Megjelenik hetenként egyszer:
V a s á r n a p.
Egyes szám ára 12 kr.

HIRDETÉSEKET
felvesz helyben a kiadóhivatal, eszterházyi utca Kalla Mihály úr házában. — Budapest, GOLDBERGER A V. hirdetési irodája Szervizator 3. sz. — Bécsben, SCHALEK IL. I. Wolkelle 12.
Egy négyhasábos petitsor hirdetési díja . . . 5 kr.
Nyilttér soronként . . . . . 15 "
Bélyegdíj minden egyes hirdetésért . . . . . 30 "

A hirlapirodalom becsülete.

Sajnos botrány tarotta izgatottsághoz legközelebb a fővárost. Annál szomorúbb megemlékeznünk róla, mert a botrány hősei magyar hirlapírók, lapszerkesztők, s a legújabb eset csak még inkább lerontja a magyar журналистика tekintélyét, mely valóban zavarba jöhet, hol keresse már az irodalmi tisztességet, midőn ismert nevű írókat utcai verekedésben, rendőrség előtt lát szerepelni! Mily kínos benyomást szült ez az eset írói körökben, azt magyaráznunk fölösleges; megemlékeznünk azonban róla a hirlapirodalom becsülete érdekében. Igen, a hirlapirodalomnak tisztasága, jó hírneve, befolyása forog ily esetek után kérdésben. A társadalmi jólét, a közélet van veszélyeztetve ily incidensek után, — e kettő lesz mélyen eltévedve — elannyira, hogy már most kell aggályoktól tartanunk, dült lélekkel várunk, mikor rogy össze mind a kettő önbünei miatt, — mi ha megtörténik, megváltásként hozandja az idő a — bűnhődést. In natura non datur saltus. A bűnnek bűnhődnie kell! S a mi a hatalmat képviseli, a befolyásoló tényezőt viszi, a hirlapirodalom is azon a ponton áll, hogy utólréje a bűnhődés; s e bűnhődésre önfiai szolgáltatnak alkalmat. Pedig ő volna hivatva az igazságot, jogot osztogató súlyos mérleg vitelére, a bűnök ostromozására, a gyomok kiirtására. A hirlapirodalom munkásainak kezébe van letéve a hatékony erő, a jutalmazó igazság, vagy a büntető ostrom. Keblében lennének a rend és jogok megőrzői, a részrehajlatlan bírói tisztet vívők, a támadó és védő, szellemi harcosok, a társadalmi rend, béke, közjólét, erkölcs magvaiinak terjesztői. Mily fájón, mily keserűen esik e hatodik nagyhatalomban csalódnunk; oly társadalmi, közéleti szomorú eseteket regisztrálnunk, melyek által annak becsülete bemocskoltatik, tekintélye csorbítottatik, neve rossz czéggé válik. Hisz épp a társadalom, a közélet kimagasló alakjainak kell a békét, világosságot, műveltséget hirdető zászlót lobogtatni, a heroldi irányadó szerepet vinni, a közvélemény előtt a tisztességes, egyedül igaz utat követni. És a helyett több esetben lett hűtlen kötelességéhez — ha egyesek által is — lett hűtlen éppen legjutalmazóbb fóruma — a közvélemény előtt, midőn rendkívüli jelenetek által ingerelte azt, izgatta a közérzületet.

Kik a lélektan csálhatatlan következetes törvényeit ismerik, kik a legnagyobb bölcs „ismerd meg tenmagad“ elvét követik, ezer és ezer esetek után tudják, érzik, hogy az ember csak ember marad, szenvedélyeinek, gyengeségeinek, elfogultságainak rabja — a legtöbb, de nem minden körülmények között. Ismerd meg, de győzd is le önmagadat, — győzd le szenvedélyeidet, uralkodjál azokon! Uralkodjanak tehát azok első sorban, kik hivatásuk, állásuk s a kezükben levő erők folytán a szenvedélyek, botlások, bűnök ostromozóivá szegődtek. Nem azt mondjuk ezzel,

hogy így csupán másokkal szemben játszsza a támadó szerepét, mások védelmére forgaszák a legemesebb fegyvert — első személy mindég az én. Az irodalomnak is meg van a maga csatateré, ott is el lehet fogadnunk az arcba dobott keztyűt, de nem kárhözatos „okkal-móddal.“ A hirlapíró nem tagadhatja meg magától, hogy magyar, — s mint ilyen hivatva van a lovagias nemzet érdekeit önmagában s önmaga által képviselni, — ha az veszélyeztetve van — kardoskodni. Van erre igen illetékes bírása — a megvesztegethetlen közvélemény. Ennek körében keressék az igazságot, mely szilárd s jól védett alapokon nyugszik. A divatos támadások nem a mai korba valók, a korszellem meg nem engedheti azt. Az a baja, az a gyökérok a társadalmunk lazult viszonyainak, hogy terrorizálás, elnémitási vágy viszik a főszerepet, — amik szenvedélyre, erről fanatizmusra, agitációra s még másra vezetnek —, — megteremtettek egy ittas, örvényező tömeget, mely egy szót képes a kimondó életével büntetni, halált szórni az igazat mondó szájra. Ez súlyoszi aztán a kegyetlenség, aljasság posványába — a nagyokat is. De hisz e körjelenség kiirtására épp a hirlapirodalom van hivatva. Annak kell kitépni a társadalmi osztályok kebeléből a gázt, a jellemtelen éget. Ki is tépi akkor, ha önmaga nem lesz megbélyegezve, ha lelép a versenyzési, személyeskedési térről. — Lépjön is le! A sajtó munkásainak nemesebb, szentebb cél lebeghet szemük előtt: egy testtel-lélekkel szövetkezni a haza boldogítására. Igazítsa ki a jogokat nagy férfiakhoz illő módon, mérséklettel. Van neki igazabb, valóbb célja: a tisztesség, az irodalmi erény legerősebb kötelességével kötni létet, becsületet a haza sorsához, — egy testtel, egy lélekkel haladni a szent eszmény felé. — Izgatás, böszmerények égő kanócza a lőporos hordóba.

— i — la.

Közérdek.

A pozitív életben, a kenyérkereset kábitó, bódító zűrzavarában mindenkit egy eszme, egy ingerlő gondolat vezet, lelkesít — az érdekek. Az érdes tenyerű pórtól kezdve, ki szánt, vet — a glacié keztyűs, négy vagy három szemű gavallérig — mindenki érdekből működik. Természetesen önérdékből Hja! — a kor materialisticus iránya így kívánja ezt. Az élet minden körülményei, viszonyai között, fényben vagy alacsonyságban az ember mindig az marad, ami, önérdékes, hitvány énjén kívül senkit sem szerető, önszeretettől hevülő egoista, önhasznára törő, bármilyen qualificatioju legyen, bármennyire kötelezné őt állása, hogy azt cselekvésének vezérfonalául használhatná. Ékesítse kitűnő tehetség, ügyesség — nála korántsem lesz a közérdek a legfőbb szempont, közügy, hazai dolog, nem fog politikai, társadalmi szereplésének új irányt adni, ereje, befolyása, hatalmával alig bizonyítja be, hogy a hazá-

nak jeles fia. Legszebb tulajdonai, legbuzgóbb szándokai korántsem fognak nagy, közre háramló haszonra célzani — önérdéke, önhasznára körül mozognak. A tóga alól mindenkor kilóg a lóláb. Ha még egyesek érdeke becsületes érdek volna, úgy még csak ígérkeznek siker, mert a haza bölcsének mondása szerint a legszövevényesebb politikát is a becsületes érdek — egyesek érdeke — bonyolítja le, s a legjobb politikások becsületes érdekekkel válnak hazafiakká, legjobb emberré; de mikor mindenki a maga romlott sphaerájában él, midőn inkább akar használni magának mint a honnak, mindenha azt teszi, ami önértékét s nem a hazát illeti — úgy bármily fényes, magas állású, ront, de nem alkot, tesz, de közhaszon nélkül. Pedig milyen szükségünk volna közintézkedésekre, milyen szükségünk volna arra, hogy annyianak tisztalégtörvényben gyakorolnák talentumaikat, gazdagítanák a hont, áldoznának szellemileg s anyagilag a szellemi s anyagi kincsek növelésére, közre célzó haszonhajással élnek le napjaikat. Mindenki tenne csak annyit, a mennyit tenni képes, egy mákszem a haza erősítésére, úgy bizonyára más fényben ragyogna egünk, más szerepet játszanánk világrészünk színpadán.

Szép megyénkben, szép városunkban is vajmi kevesen vannak, kik megyei, városi érdekek hajhászatával törődve, a nemzettest egészségének fenntartására törekednének, — vajmi sokan vannak, kik nem adják, nem hozzák meg, ami a hazáé, társadalomé, közjóé lenne, kik nem akarnak két célúak áldozni, legdrágább érdekekbe vágó kérdések megoldásába becsajtkozni, nem akarják — pedig tudnak a haladás tárogatóját megfújni, nem akarnak cselekedni. Vannak pedig oly anyagi és értelmi erőink, kik a teendő fokozatán megállnak helyüket, kik a legszentebb érdekekkel szemközt álló kérdések vitatásába ereszkedhetnének, — figyelem, szorgalom, kitelhető erővel az előnyomulás, a haladás mezejére léphetnének; tehetségük, értelmi súlyukkal, diadali biztossággal működhetnének s kivívnák a küzdelmek, fáradsalmak sikerét.

Nem halad városunk; orthodox, egy századdal maradt hátra korától. Hogyan igérkezzék itt diadal, hogy legyen hihető a siker? Egyleteink megbuknak, erkölcsünk selyednek, művelődésünk csekély fokozatán áll, társadalmi szereplésünk semmi, vagy alig valami. — Egyik pillanatnyi hevében cselekszik, ez jellemzi munkásságát, a másik logikai egymásután, taktika nélkül; egyik theorizál praxis nélkül, vagy practizál eléleges elmélet hiával; egyik támadó szerepet visz ott, hol védőre van szükség, a másik haladó szellemben működnek, de nem honos, tősgyökéres — nem engednek neki. Ily körülmények között a győzelem biztos nem lehet, habár a meggyőztetés mindig sikerül. Mi hiányzik első sorban tehát? Semmi más, mint a kötelesség érzet. Kötelességéret, mely áthasson nagyot, kicsinyt egyiránt,

— tiszta magyar érzéssel kössön székelyéhez, kössön megyéjéhez és hazájához. Ezt kell táplálni, — ennek kell kifejezést adni, de nem mások cselekvéseinek gáncsolásával, nem gyanussáttétel, félreismertetés, elhidelgülessel, nem phantasmagoriák megtévesztési akarásával, nem ceremóniákkal, személyek tépésével. Emeli a várost minden módon — ez legyen a fő szempont, emelni a cselekedni tudó osztálynak, emelni, lármá, negéd, tüntetni vágyás nélkül. Vannak itt gátra alklmas legények, ha úgy kell — ezermesterek, kik képesek javítani, javíttatni, közéletbe vágó szerepeket játszani és játszani.

Nem mondjuk, hogy lépéseket nem tapasztalunk, eddig azonban csak a füstöt láttuk, — óhajtanók a tüzet, a szikrát is.

F—i.

A „Gömörmegyei ált. tanító-egylet“ évi közgyűlése Jolsván.

— Aug. 24.

Jolsva város szíves meghívása folytán ez évben tartott meg az általános tanító-egylet gyűlése. Hétfőn 23-án d. u. a fürdőn volt előértekezlet, melyen különösen a másnap teendő intézkedéseket ismertették.

Kedden reggel 9 órakor a „Korona“ vendéglő díszes termében körülbelül száz tanító és tanügybarát gyűlt össze, s a „Szózat“ elnevelése után a gyűlés kezdetét vette. Elnök Melczér L. e. dobsinai tanító megnyitó beszédében üdvözlé Jolsva városát, a tanítókat, Lukácsi Sándort, miniszteri biztost és Groó tanfelügyelőt.

Utána Groó tanfelügyelő tartott még üdvözlő beszédet. Erre a hivatalnokok jelentései vétettek tudomásul. A pénztárnoki jelentés azt a szomorú körülményt tüntette fel, hogy az egyletnek ez évben kevesebb tagja van, mert a tagdíjak be nem fizetése miatt sokat törülni kellett.

Az „Eötvös alap“ jelentésével egybekapcsolva Törköly József rimaszombati ig. tanító olvasott fel egy értekezést, lelkesen megemlékeznék nagy Eötvösünkről mint kinek működésével Magyarország tanügye újjászületett. E legnagyobb tanférfi nevére kezdeményezett alap a legbuzgóbb felkarolást érdemli s minden tanítónak saját érdekében kötelessége, hogy tagja legyen ez intézménynek, minthogy célja éppen a tanítók özvegyeinek és árváinak segítése.

Ezután Lukácsi Sándor min. biztos szólalt fel, megemlítvén lejtővetelésnek célját, hogy a kertészetről és kert iparról előadást tartson, ami nálunk még igen el van hanyagolva, mert nagy akadályokba ütközik a kertészet művelése. Először mivel a tanítóknak kevés erre a hajlam, mert vagy nem képesítettek rá, vagy lenézősleg kicsinylik e nemes foglalkozást. Másodszor, mert a minisztérium sem fordít kellő gondot a kertészet felvirágoztatására, holott ez más országokban egyik legnagyobb jövedelmi forrás. Így pl. Franciaországnak 1878-ban földművelési bevéte 200 millió frtot tett, s ebből 120 millió a kertészet jövedelme volt. Ezen földművelési ág fontosságát a kormány is kezdi belátni, s melynek bizonyossága éppen az ő idejövetele is. Délután két dologról fog tartani elő-

adást, u. m. a fatenyésztés és a kertészeti üzlet megteremtéséről. Előadását szíves örömmel veszi a tan. egyület s hiszik, hogy ez számos tanítót fog megnyerni e fontos tantárgy apostolául.

Az indítványok közül fontos a Fábry János tanár Gömörge falu térképének és az ehhez szükséges t. könyvnek megírására nézve. Általános helyesléssel fogadtatott az indítvány — s bizottság nevezetett ki, melynek feladata leendő felhívni az egyes vidékek tanítóit, viláklók bővebb földrajzi ismertetésére — így összegyűjtve az anyag, a kiadás a tanítóegylet utján lesz eszközölendő.

Az irófüzetek és rajzminták tárgyában tett indítványra elfogadtatott, hogy ugyan-csak az egyület, a bizottmány utján fog intézkedni a kiadásról.

Fábry tanár indítványa a „Gömör-Kis-hont“ lapot illetőleg a bizottsághoz tétetik át. Ezután a bizottságok nevezettek ki — amelyek a 2-ik gyűlésen teendők meg jelentéseiket.

Delután a közebéd után Lukácsy Sándor tartá kertészeti előadását, — erről bővebben fogunk szólni.

(Folytatjuk)

LEVELEZÉS.

R. Szombat vidéke, aug. 22.

T. szerkesztő ur!

Midőn jelen soraim becses lapjában való felvételét tisztelettel kérem, Balogvölgy husz községének, a mindenfelé fizető népnek, de leginkább a balogvölgyi kör szenvedő betegeknek használati vélek.

Bár miképp is pártoljuk vagy nem pártoljuk a körorvosok behozatalát és a közterhek szaporítását, mégis egy körorvosnak leginkább ott van értelme és haszna, hol az illető körorvos — értem a vidéken — recept mellett mindjárt gyógyszerrel is szolgál a község ne kénytelenessék egy helyre tanácsért, receptért, — más helyre gyógyszerért folyamodni, miáltal pedig a beteg más világon találhatja magát, — más különben a körorvos inkább teher, mint haszon.

Minek a pap biblia, a katona fegyver, az orvos gyógyszer nélkül, — oly egyszerű szavak, a melyekhez nem kell commentár.

Balogvölgy jutott ily egyszerű, kedves — nem kedvelt helyzetbe.

Még a múlt hó decz. havában a balogvölgyi 20 községbeli orvosválasztó község neki ment B. Patakától lefelé — Balogra az orsz. törvénynek engedelmessé, orvost választani.

Megszületett a gyermek, — megválasztott a körorvos, — te pedig tisztelt köröm, kell — nem kell fizess 1000 frt. évi fixumot, kapsz receptet, gyógyszert, vagy sem?

Benne, meglett a körorvos s a kör engedelmességett a törvénynek is.

De ám még az orvos megválasztása előtt egyes községek, tán az egész körnek is volt esze, mikor beadták észrevételeiket — t. i. a megyébe — hogy ők igen is elfogadják az orvost, de szükségesnek látják, hogy a megválasztandó körorvos házi gyógytárt tartson, s a vármegye kegyeskedett is ezen óhaját méltatni.

De hát uram, már fél éve, hogy a körorvos ur állomása van; hogy gyógytár berendezéséről még nem is álmodik; hogy a patienek mindig csak a r. szombati gyógytárakba és egyuttal más orvosokhoz járnak, — körorvos ur pedig pipafüst mellett gondolkodik: be jó helyre jutottam 1000 frt. fix — s hallgatja, hogy hajják végre dob mellett a körorvosi követeléseket.

Halljuk azt ugyan, hogy az illető körorvos ur már kért engedélyt házi gyógytár berendezésére. Szép hogy eszébe jutott!

De hát a körnek nem elég az engedély a szenvedő betegeknek mindjárt enyhítő balzsam kell!

Mivel pedig úgy tudjuk, hogy a balogi körorvos ur házi gyógytár berendezéséről mindaddig komolyan gondolkozni nem akar illetve gyógytára mindaddig nincsen, holott leginkább az volt megválasztásának egyik feltétele, — évi fizetésének szigorú behajtásához pedig komolyan ragaszkodik. Már azért is, de leginkább szenvedő emberbarátaink érdekében e becs. lapok utján tisztelettel felkérjük, szíveskedjék a kör várakozásait házi gyógytár berendezésével mielőbb kielégíteni. Hiszem, hogy ez által az egész kör óhajait — fejezem ki; nem csak a kör, de a körorvos ur érdekében is teszem ezt.

Eddig csak hadmentességi adót fizettünk, de ha a balogvölgyi körorvos házi gyógytárt nem tart, bizonyos, hogy keveset fog kúrálni a Balogvölgyön, s ez esetben attól tartunk, hogy orvos urnál még kura — mentességi adót is fog kelleni fizetnünk. — Ez pedig nem lesz javára!

Egyébiránt az ügyet szükségesnek vélik a megyei hatóság becses figyelmébe is ajánlani.

EGO.

SZÍNHÁZ

Rimaszombat, 1880, aug. 28.

Szombaton aug. 24-én Szeles József szíves föllépteül: „Saint trapeuzi urnó.“

Íly nagybecsű mű színe-hozatala nem viláki kisebb színpadra való. Egyik, másik tündökölhet benne, de a többiek az észhatás rovására működnek. Szeles magas fokán áll a drámai képességnek; értelmez, öntudatos színész, de megfoghatkozott organummal, fátolyozott hanggal bír. Nála megvan az alakítás teremtő ereje, jó gestusai, ügyes mozdulatai vannak, de játéklátan hanghordozásában vonatosságot észleltünk. — Ács Irma, Bárdi, Halmay dicséretesen működtek közre. A többinél, szorgalom, rend elleni vétségek szolgáltnak okot a megrovásra. Játékukból a készültségérir ki. Ez az oka, hogy a egyesek remekelnek is — mégsem vág össze az előadás. — Község csekély számmal.

Vasárnap: „P l e t y k a p a d“ Palotay Andrásról. Apó részletességig bonczoló bírálatot e szűk teren nem adhatunk. Mi e darabban sem egészséges irányt, sem ügyes szerkezetet, annál kevésbé hű magyar életfestést nem találunk. Vonatosság, jellemekben mutatkozó határozatlanság, fölösleges epizodok — jellemzik. Az előadás összehangzó, dicsérendő. Hubay Kövy, Halmay ellen nincs kifogásunk, Vánzely Irmáról ismét csak annyit, hogy szépen énekelte a népdalokat, éneke bája mellett örömmel találtuk fel a szintoly értékű játékokat. Népdalainak helyes apropója azaz összeállása a személylyel, jellemmel — illetve az előirt darab szövegével dicséretes. Krémer Gyurkója nem népies. Czigányos kiejtésével, nem helyes komikummal személyesíté, mi az értelmes néző előtt kellemetlen. Ilyféle komikum bohózat felé fordul. Szabaduljon meg a túlzás vádjától, igyekezzék egyöntetű jellem és élethű lenni. Arányinál, Bussai Clarissa szehogysem illettek vén asszonyoknak. Bárdi cigányával igazolja többször kimondott nézetünket, szorították ő csak oly szerepszakmára, mely egyéniségével, hajlamaival van teljes összhangban. Neki szenvedélyek — s indulatokkal megtelt hősi szerepek s nem cigányalakítások valók.

Kedden (aug. 24) Jakab Lajos, operette társulata kezdte meg rövid időre — 3 előadásra terjedő — működését. Gratulálunk Jakab urnak és jeles társulatának. „Kapitány kisa-szony“ „Fatinicza“ „Bocaccio“ oly előadások, melyek a község — máskülön községeinek magasra csigázott igényeit, várakozásait is a legkélemben módon kielégíthetik. Mivel hibetöleg mihamar lessz szerencsénk e csakugyan ügyesen szervezett, ritka jó társulathoz, csak általánosságban emlékeztünk meg róla. Mindahárom előadás összevágó, finom. Az együttes jelenetek szabatosá, alig kifogásolhatóvá tették. — A tagok külön és összesen elismerő méltánylást érdemelnek. Tiszai né Turner I l k a telve kellemmel, kedvességgel. Éneklési modorában a legvilágosabb értelem van. Könnyen énekel, mintha beszélne s éneke mégis a legmerészebb szókésékből áll. Biztossággal, kifejezéssel játszik, gyut. Oly kis alakban bámulandó a gazdag hanganyag. Jövőjéhez fényes reményt kötünk, — hiszünk hogy teljesülni fog. Referenci tisztükhöz híven elismeréssel dícsérjük ki játéklátan a művészi praecisiót, felfogási könnyedséget. — Férje Tiszai — erős tisztacseugésű baritonnal rendelkezik. Hangjának tömörsége, épsége kiváló, e mellett jelesen alakít. K o h a i E t e l szép alaku, értelmes színész; iskolázott hanggal bír éneklésben és játéklátan megvan az életlelegség — colorumijával igazán meglepett. S z a b ó bir jó iskolával, hangjának hajlékonyságával Játéklátan erőt, biztosságot tapasztalunk. K o m i v e s talentumáról elismeréssel szólunk. A „Bocaccio“ egyik jelenetében anyira meglepte coupletjeivel a közönséget, hogy az hatszor hívta a deszkára.

„Kapitány kisa-szony“ és „Fatinicza“ előadásán szép de nem elég közönség volt. „Bocaccio-ban azonban teljes számu; a kedves, könnyed-ciklandós vig operette meg is érdemelte a látogatást.

E rovatban érdemlegesen megemlítjük, hogy városunk műpártoló jobbjai garantiát ígértek Jakab Lajosnak az esetre, ha október közepe táján szerencsétlenül fogja jeles társulattal R. szombatot. Mi utána jártunk a dolognak s Jakab urtól azon határozott nyilatkozatot kaptuk, hogy ő, ha a hivatott ügyben segélyre lesz egy coasortium — vizonzás fejében szabadválasztási jogot ad annak a kiválóbb operette — darabokból. Üdvözljük a bizottság lelkes tagjait, — hiszünk, hogy azok buzgólkodása meghozza a sikert s városunk örömmel fogadja kebelébe Jakab ritka jó társulatát.

HELYI ÉS VIDÉKI HIREK.

— **Sajnálattal értesülünk**, hogy József főherczog ő fenségének Jolsvára tervezett menetele gyöngélkedése miatt elmarad; a megyei küldöttség elnöke, táviratilag lett értesítve.

— **A „gömörmegyei ált. tanítóegylet“** közgyűlése kedélyesen folyt le Jolsván. Azt hittük volna Jolsvárol, hogy tót város, pedig nem úgy van, mert ott a magyar szó a legszívesebb magyar vendégszeretettel párosul. Tanító testületünk megelégedetten s kedves emlékekkel térhetett meg onnan, ahol épen úgy fogadták őket, mint megyénk egyéb városaiban.

A gyűlés napján bálal összekötött hangverseny tartatott a vendéglő nagy termében. A hangverseny műkedvelői előadás volt jótékony célra s így meg kell elégedve lennünk az egészszel, de meg is lehetünk, mert hallottunk ugyan zongorajátékokat, jó hangú dalokat, érzéstelt hegedűkettőt és hatásos szavallatot. A magyar abránddal igazi élvezetet nyújtott Fabry Aranka kisasszony, szép technikája mellett érzést is tud kifejezni a zongorán.

Maklár k. a. dalár hivatott hangról tanuskodnak, méltán ujráták meg előadását. Ifj. Nagy Lajos régóta kedvelt hegedűse a tanítógyűlések koncertjeinek. Mai Lengyel himnusa és ép oly kedves élvezetet nyújtott a közönségnek mint szokva van hozzá.

Arany János remek balladája sem volt elrontva Madarász k. a. által. Nehéz szavallási darab, s így annál inkább kitűnt a nagy igyekezet s ez által elért kellő hatás. Az egész hangversenyről a nagyszámu halás közönség elégedetten távozott. Csak egygyel nem tudunk egészen tisztába jönni, azzal t. i. hogy ha már a műsorba az idegen zene is képviselve volt, ugyan miért kellett idegen hangnak is képviselve lenni. A „bűvös vadász“ t. i. éppen azelőtt való nap is adták a budapesti nemzeti színházban, tehát magyar fordítása van, és Dr. Hönseh ur mégis németül mulattatta azt a sok magyar tanítót, kiknek háromnegyede bizonyára nem ismer más beszédet a magzarnal. Ebből is azubán egy örvedetes tanuság tűnik ki, az t. i. hogy Jolsván nem a pánszláv elem van képviselve.

Nos, a bál szintén kitűnően sikerült. Jolsva szépei aztán meg Rimaszombatszépei szépen megtöltötték a termet. Táncozban sem volt hiány, úgy hogy az első négyest vagy negyven pár tánczolta. Fényes uszályos toalett, estélyi ruba, utczai kimenő öltözék mind képviselve volt. Jolsvai és rimaszombati fiatalok tette ki a tánczos sereget, az est hősei pedig, a tanítók megszözlottak itt-ott; ki lenn az étteremben, ki a városban, ki meg a tánczterem melletti konyhahelyiségben. Ez a tűzhely-társaság egy jelszó alatt mulatott: „Samu“, Samu bátyám, Samu öcsém, Samu barátom, mind-n ember Samu és a ki Samu, annak innia kell, és fizetnie kell a megtisztelő czimért, különben kegyelem nélkül be nem vétetett a komániába.

Másnap 25-én Lajos napján Márkus Aurél indítványára Kossuth Lajosnak üdvözlő tavrát küldetett nevenapjára.

Legérdekesebb volt tán a 25-iki kirándulás Chiznyóvizre. Hasznossal tanulságossal az élvezetes. Az igazgató Erpf Thuis kó és a gyár művezetője Greiner Arthur gépészmérnök szíves kalauzolása mellett tekintették meg hazánkban e nemben legelső rasöntő intézetét. Szíves köszönet az il ető uraknak, amiért oly buzgalommal ismertették meg a társasággal az egész gyárat, valamint azért a nem remelt vendég z retetért, melylyel fogadták a tantestületet. Szívöl jött kívánatok voltak azok a köszöntők, melyeket a vendégpohárral kezökben hangoztatott minden ott levő tanító és tanügybarát.

— **Lajos napja — nálunk.** Kossuth Lajos f. hó 25-iki névnapjának előestéjét kegyeletesen ülte meg városunk egyik polgára — egyik kávéház — tulajdonosa, B. Géza ur. Temetőutczai lakását ünnepélyesen kivilágítá, lampionok, transparentekkel díszesíté; kifüggeszté a nagy férfu arczképét s egy csinos lapra kinyomatá: „Hozzá fohászokodunk óh Isten, óh Atyánk, Hogy sokáig éljen Kossuth Lajos apánk!“ A nagy hazafira lelkes felkösztűtések sem hiányoztak.

— **Hubay társulata** Vánzeli Irma jutalomjátékán a „Vereshaju“-n kívül még előadja „A becsület szegényé“-t és „Falu roszszát.“ Szerdán, Csütörtökön Tornallyára költözik, ott nyit bérletet. A három előadásról

meg fogunk emlékezni jövő számunkban s megteendjük a társulat és egyesekre nézve észrevételeinket.

— **Tűzvész.** Uzapanyiton f. hó 25-én a cséplőgép körül pusztító tűz ütött ki, elhamvasztotta Szentmiklósy Viktor gazdag tartalmu asztagait. Az a szerencse, hogy némi részben az élet ki volt gépelve s egészben biztosítva.

— **Polonkán** múlt napokban egy zsidó-asszony kétségbeesésből megmérgezte magát. A szerencsétlennek férje pár héttel ezelőtt Budapestre menve őt a legszánandóbb helyzetben hagyta őt gyermekével, mi miatt annyira elkeseredett a szegény asszony, hogy — a mint mondják rézgálicczal véget vetett életének.

— **Gyilkosság.** Détérben a korcsmában összemarokodtak a duhajkodó legények, — paraszt tűzzel móddal ütlegelték egymást s már-már dühök a szenvedélyes tetlegesség legmagasabb fokára csigázódott, midőn megjelent k z tük a volt bír, illően figyelmeztette a heveskedő fiatalokat a tisztességtudásra, csitította, békeltette őket. Ez nem használva semmit, vastagabb olualát fogta a dolognak, kezébeven rájok rivalt, — ekkor a legheveskedőbb suhancz kirántja csizmaszára mellől az éles pengéjű kést és úgy szurja szíven a volt bírót, hogy azonnal szörnyet hal. A tettest bekisérték.

— **Felkérülünk** a következő sorok közlére, illetve az alábbi összegek hírlapi nyugtázására: A jánosii műrekek, az ezredéves kath. templom számára elkészítendő két szőnyegre az 1877-ik évben a felhívási iv szerint adakoztak, u. m.: Pongrácz Rézelli Hermína 10 ft, Török Bálintné 10 ft Vályi Ida 5 ft, Szakal Kornélia 10 ft, Keszler Borbála 5 ft, Vályi nővérek 5 ft, Szentmiklósy Augustza 15 ft, Borzemisza Török Emilia 15 ft, Márton Török Antónia 15 ft, Ragályi Ilona 10 ft, Szakal Amália 2 ft, Szontagh Thorma Anna 10 ft, Mihalek Kubinyi Kléna 5 ft, Szentmiklósy Viktorné 3 cs. arany, Pankovics nővérek 10 ft, összesen: 127 ft és 3 darab es. arany, a 3 db. aranyat a budapesti takarékpénztárban elfogadták 5 ftjával 15 ft, összesen: 142 ft. Ezen összeg a budapesti takarékpénztárba 1877. évi július havában elhelyeztetett, mely 1880. évi január hó végeig nőtt 104 ft-ra, mely összeget 1880. évi február hó 14 én az alólrít Rómer Flóris apátkanonok urtól átvett. A két szőnyeg költsége: 1880. évben február 16. postabér a pénz átvételkor 20 kr. márczius 16. a szőnyegmustrák elho ataléért Pestrol 65 kr., márczius 22. a szőnye mustrák visszaküldése Pestre 71 kr. Április 23-án A két darab szőnyegért és pedig a nagybórt 136 ft, a kisebbért 44 ft összesen: 160 ft. Április 23-án a vasuti s egyéb szállítási költségek számla szerint 2 ft 2 kr. április 23-án feleli vasutállomásáról elhozatalért 40 kr. Összeg: 164 ft 24 kr. János, 1880. évi aug. hó 28.

Pongrácz Ernő.

CSARNOK.

RIMASZOMBAT.

Te kedves kis város
Rima füzes partján,
Hol lelken a nyájas
Kis h zak csoportján
Oly bromezt ter meg...

Hol a temetőnek
Ösmer minden bokra;
Hol anyait hallgattam
Dudoló habokra,
Dalt tanulva tolok...

Hol a kalló, s kis kút
Vagy a város kertje
Legelső szerelmem
Álmait ösmerte,
Baldogságom latta...

Vagy hol az a ház van,
Melynek lugas ban
Hajnalom csillagát
Felragyogni láttam,
Az első szerelmem...

Az első barátság,
Az első szerelmem,
Az első dal, első
Bubájos gyötrelmem
Ott kelt fel szivemben...

Ki emlékszik ott rám,
Ki tudja nevemet,
Te kedves kis város
Ott a Rima felett,
Rima füzes partján?

Áldjon meg az Isten,
Már is legyen boldog,
Mint a hogy egyszer e
Szomorú szív volt ott
Boldog, tiszta, gazdag!

GÁSPAR IMRE.

KHÜN HERKULES KALANDJAI.

REGÉNY.

Írta: SUE JENŐ

— Fordította: B. —

(2-ik közlés.)

II.

Khün Herkules Achill Viktor.

Herkules nagyatyja, az öreg Hardi János ur, ki kapitány s a mellett protestans volt, a tizennyolczadik század vallási zavaraiiban Franciaországot elhagyta s Flessingenbe költözött, hol nevét megváltoztatta, azaz inkább átváltoztatta s így Hardiból lett — Khün.

Miután az ősz hugenotta a német, olasz, portugall háborukat keresztül harcolta, ugy találta, hogy harci öltözete, fegyverei már nagyon is nyomják vállait s erejét a hadjáratok egészen elcsigázták, sőt annyira ment, hogy az egész katonai életet meggyűlölte s kívánczolt a csöndes polgári életbe. Végre megesküdött falon lógó nagy kardjára, hogy vitéz család a harci mesterségről ezentúl számos nemzedéken át le fog mondani.

Szerencsétlenségére a sors ugy engedte, hogy Khün kapitány öhaija ne teljesedjenek. A protestans kapitány fia a legharciasabb természet volt, mit csak kívánni lehetett; ő folyton táborozásokról, harcokról álmódzott. — Hanem Khün Jánosnak eszé ágában sem volt fiának harcias vonzalmait kielégíteni, sőt ellenkezőleg, kényszerítette őt irnoki állomást foglalni Flessingenben a tengernagyságnál.

De épp ugy, mint a nemes Khün a harczokat igen természetesen nyomasztóknak találta, fia a nyugalomban talált kinkokat. Harmincz éven keresztül mint egy Sphinx folyton irasztalánál ült, borzasztó volt előtte, s így ismét természetesen, ha fiának, a ni hősünek személyében veszeléyek és esélyekkel telt életet élni legfőbb álmái közé tartozott. — S ezért a leghősebb neveket adá neki: Herkules, Achill, Viktor, s gyermekkorától a harci életre szánta őt.

Hanem a végzet folyamában, melynek ugy látszik kedve tellett abban, hogy a Khün családnak terveit összekuszálja, épen ugy ellent mondta hősüneknek békés hajlamai atyja harcias hajlamainak, mint ennek harci vonzalmi ellent mon ottak volt nagyatyja békés kilátásainak.

Nem volt egész Flessingenben szelidebb, félénkebb és ártatlanabb fiatal ember. Khün Herkules Viktor rendkívüli félénkségből nem mert ellent mondani atyjának, ki őt katonai állásra szánta.

Midőn egyszer a tengernagysági irnok hősüneknek Hardi kapitány arczképét megmutatta, melyet nagy csizmákban sarkantusan, rendkívüli hosszú karddal kezében egy festész a van der Meulen iskolájából készített, így szólt:

— Derék Achill, bátor Herkules, épen ugy mint nagyatyád te is kapitány leszel, még pedig rettenhetlen kapitány, ugy-e?

És anélkül, hogy fiának feleletét bevárná folytatá:

— Igen, ventre-bleu, te bátor kapitány leszel; — mert különben — te bleu! — sang-bleu! — cor-bleu! megátkozlak!

Erre Herkules, reszketve minden ízében lesütötte szemait s hallgatott; s ily alkalmakkor makacs hallgatását atyja beleegyezésnek vette.

Herkules az irnok véleménye szerint egyike volt azon bátor, de hideg, zárkózott embereknek, kik nem henzegnek, mert rettenhetlenségük öntudatával bírnak, — egyike volt azon embereknek, kik megvetik a közönséges kisebb-szerű veszélyeket s bátorságuk leghősebb magasságát a rendkívüli veszeléyek között éri el.

De ez még nem volt minden. A harcias irnok, ki folyton kedvencz rógeszméjén rágódott, még Herkules testi képességével is ámitotta magát.

Érdemes volt őt hallani, midőn az ő Herkulesnek nyurga növést, sorányságát, kiálló lapoczkáit, félénk és ügyetlen valóját, különösen fiatal leányok előtt leírta, sőt majdnem commentárokkal kísérte.

Érdemes hallgatni, midőn a mi Herkulesünk nemleges erejéről következő borzasztó leírást ad:

— Ezer bomba, ez a fickó! nem olyan nehézkes vaskos tömeg ez, mely alig mozognat, mely a legkisebb megerőltetés által lélekzést veszti. Harczra, fáradaimakra születve szilárd mint az aczél, egészen csont és izom a fiu!

— Hanem ez mind semmi. Mint minden nagy harcosnak neki is gömbölyű vállai vannak, halvány mint az orániai herczeg; sovány mint nagy Frigyes, szöke mint a szász fejedelem, és mint számtalan nagy hadvezér, oly természetet áru el, mely legerősebb lelket is megtör, legkeményebb jellemet meglágyít. Szóval áldott az ég, mely arra szánta Khün Herkules Achillt, hogy származásának harci hírnevét újra fényessé tegye, melyet én — sajnos! — és akaratom ellen — nem tehetek, mert lándzsa helyett tollat kell forgatnom!

Midőn Herkules 15 évét elérte, atyjának parancsára harcias gyakorlatokkal kellett foglalkoznia, s meg kell említenünk, hogy ebben épp oly nagy, mint változatlan ügyetlenséget tanusított.

A virásban cly szerencsétlen volt, hogy rivómesterének egyik szemét kiszúrta, a puská

épp oly veszedelmes volt kezében. Miután jó sokáig czélezott a táblára, vigyázatlanul tanítója felé fordulva kezdett beszélgetni, a lövés eldördült s a golyó a tanító oldalába furódott.

— No nézd mily hideg s mily vörön-tási ösztön! — kiáltott magánkívül fia fölött való örömben, a tengernagysági irnok. — Mortbleu! ő nem a veszeléyek látszatát s háborusdít akar — nem — neki igazi szurások, igazi lívések kellene. Egyiknek szemét szúrja ki, a másikat oldalba lövi. Oh Achill! Oh Herkules! Oh dicső Viktor! Te újra zöldde varázsolod nagyatyád borostyánait, tevé hozzá az irnok elragadtatva.

Midőn Herkules elérte a kort, melyben szolgálathoz léphetett, atyja egy zászlótartó állomást vett neki.

Azon napon, melyben a hősi hirt közölte vele, oda vezette őt Hardi kapitány arczképéhez, kinek kardját levevén a falról ünneplés hangon így szólt fiahoz:

— Itt nagyatyád kardja, fiam. Sohse huzd ki ok nélkül hüvelyéből; hanem ha kihuztad, ne teld vissza addig míg ellenséged vagy hazád ellenségének vére meg nem festé.

Herkules sóhajjal vevé át a kardot s néma megadással csatolta oldalára.

Herkules jól rosszul elsajátította azt, mit egy gyalogsági tisztnek tudnia kell.

Katonáinak sokat kellett küzködniök nevetési vágyaik ellen, ha zászlótartójuk csodálatos tartását látták. Végre megszokták, s miután Herkules külsőben legjobb ember volt a világon, később még meg is szerették.

Miután ezredének tisztjei rajta eléggé kumuláltak magukat, ki egy ideig élceiknek czéltáblája volt, később békét hagytak neki megkapatva azon stoikus nyugalomtól, melyet ők hidegvérűségnek és eredetiségnek tartottak.

Ilyen volt testi s lelki valója Khün Herkules Achill Viktornak, midőn Folette Bertának a tejárus leányának kedvencz üzöje megkergette.

Most kísérjük haza a békeszerető zászlótartót az atyai házba, mely most váratlan eseménynek leend színtere.

III.

A levél.

Azon ház melyben Khün tengernagysági irnok lakott, mint Holland minden házái, téglalából volt építve és homlokzatán, mely lépcsőzetesen emelkedett, egész a fűdélig vasrácsos-zattal volt ellátva. Négyfokú lépcsőzet hollandi tisztasággal ékeskedve egy zöld ajtóhoz vezetett, mely nagy fénylő rézszögekkel volt kiverve.

Herkules kopogására Balbina asszony a házgondnok — mert az irnok régtől óta özvegy volt — nyitott ajtót.

Ez érdemes matróna szőke, szerranczú arczzal, melyet óriási vakító fehérségű főkötő körített, hosszú fekete gyapotruhát viselt, nyakán ezüst láncz, oldalán rémletes nagyságu kuleskötég.

— Uristen! hogy néz ön ki — kiáltott metsző hangon Balbina asszony a mint a zászlótartó piszokkal fedett ruháját látta.

— Hanem — folytatá a gazdasszony, — önnek nincs ideje mást váltani; siessen, siessen! Khün ur fegyvertárában várja önt, a mint ő azokat a vasholmikát hívja, melyekkel dolgozó szobájának falait körül aggatta. A haagi postáról leveleket kapott.

Rész sejtelmektől megragadva ment föl Herkules a két és fehérszínű szőnyeggel borított lépcsőkön, melyek a tengernagysági irnok fegyvertermébe vezettek.

Khün mester egy kicsi barna ember, eleven nyílt szemekkel, piros arczzal, heves természetű, feketén öltözve, miként azt állá a kívánta, ült atyja, a kapitány arczképe előtt. Számtalan régi fegyver, sisak, alabárd, arczkosár, mellvérték, kardok függtek a falakon s fénylettek a napsugarakban, melyek az apró, ólomkarikás ablakokon beszűrődtek.

Mint hogy Khün mester nem mehetett harezba, üres idejét legalább ugy használta föl, hogy a harcz eszközeiben gyönyörködöttje régi és újabbkori csataképek egészíték ki ezen harcias muzeum kincseit.

A mint Herkules e hadi szentélybe belépett, atyja a levelet, melyet olvasott letette, s fölkelve székről fiának elébe ment, kit megölelvén örvendve felkiáltott:

— Győzelem! — győzelem! én hős Achillesem! és Herkulesem! — Háborunk van!

Herkules bárgy u bálmulattal nézett atyjára.

— Oh — folytatá tovább az irnok, ki szokásához híven fiának arczkifejezésére nézve most is tökéletes tévedésben volt, s ennek hallgatását saját gondolkodásmódja szerint magyarázta. — Oh én jól látom, — te egykedvű maradsz — mert azt hiszed, hogy csak közönséges háborúról van itt szó, — háborúról itt Európában. — Hanem tévedsz én rettenhetlenem! — Itt nincs szó közpészzerű veszeléyekről — hanem rettenetes iszonyu veszeléyekről! — Hah mily aratást viszeer majd véghez a borostyánokban! Ah mért nem vagyok én helyzetemben! Mily dicsőség családunkra! Nézd, ugy tetszik nekem, mintha dicső atyámnak szeméi harcias örömtől fénylenének keresztül a sisakrostélyzaton, szólt az irnok, miközben a kapitány arczképét mutatá.

— Rettenetes — hallatlan — iszonyú

veszeléyek! ismétlé Herkules félénk aggályos hangon.

— Hah ismerek ebben rád Khünök dicső utódja! — Kiáltá az irnok büszkén. — Mikéged régtől megragadnak, azok a veszeléyek, — én bátram, én hősöm! És mily csodálatos hidegvérrel mondja azon az élénk fuvola hangján: Hallatlan veszeléyek! — Iszonyu veszeléyek! — Ez nagyszerű! — kiálta Khün mester elragadtatással ölelte keblére fiát, miközben minden ölelésnél ismétlé: Igen! hallatlan veszeléyek! — Igen! rémitő veszeléyek! Igen! örülj, örvendez! — Először utazol a tengeren hol hajótörés ér, — tengeri veszeléyek! Azután az egyenlítői tartományok lángoló éghajlata alatt rettenetes és ismeretlen rengetegekben jársz keresztül-kasul, melyek oroszlanokkal, tigrisekkel és csörgőkigyókkal vannak telve; oly talajon járdalsz, mely folyton reng, inog, mely minden lépésedre szét véghetetlen örvényt nyit, — szárazföldi veszeléyek! — Nos? meg vagy elégedve ön telhetetlenem? Hanem te azt hiszed, hogy ez minden, ugy-e? Nem biz ez! hisz ez még semmi! ez csak kerete a képnek, — vázlat, mely színekkel való kivitelre vár. E forró ég alatt, e sülyedő talajon, e vadon erdők közepett, mely tele van kárógó, rikácsoló, futó, ugró, repülő vadállatokkal, elkeseredett háboru dúl. És kik ellen? Kérdezed te fitymáló Achill, kik ellen? — Legkésőbb elleneink, a fölkelte négerkek ellen! s te azt hiszed, hogy ez az egész? — Semmi esetre! Ezen feketék egy emberévő indián törzsszel szövetkeztek, kik falánkok mint a czápa, — kik különösen a fehérek húsát a legízesebb falatnak tartják, mintha hajtóvadászot tartanának, midőn harcolnak s foglyaikat vadaknak nézik s fogházaik az éléskamarák. Szólj, elég ez, hogy gondatlanságodból fölrázzon? Vége meg vagy elégedve Herkules?

(Folytatása következik.)

TANÜGY.

A népoktatás ügyében.

Trefort közoktatási miniszter valamennyi tanfelügyelőkhöz e következő rendeletet intézte: Valahányszor az ország különböző vidékein, hivatalos minőségben, vagy másképp megfordulok, soha sem szoktam elmulasztani, hogy különös figyelmemet a népiskolai oktatás menetére, fejlődésére és eredményeire is ki ne terjesszam.

Méltányolva ismerem el, hogy hazánk legtöbb vidékén a népiskolai oktatás ügyében is szembetűnő haladás mutatkozik, melynek előidézésében kétség kívül méltánylandó részek van a néptanítóknak, valamint a népiskolai hatóságoknak is.

De midőn egyfelől örömmel látom, hogy a tanító nagy részében fel van ébredve az ok-szerű tanításbeli jártasság megszerzésére törekvés s e törekvést a tanfelügyelők is igyekeznek nem csak ébrentartani, de helyesen irányozni is, nem titkolhatom el másfelől azt sem, hogy egészben véve a tanítás irányával, menetével s végeredményeivel még sem lehetek megelégedve.

Azt tapasztalom ugyanis, hogy a tanítók nagy része buzgóságát bizonyos irányban helytelenül pazarolja el, igen sokat akarván tenni, a jóból, a helyett, hogy az elérhető jót teljes mértékben igyekeznek valósítani.

E jelenség okát abban találok, hogy a népiskolai tanítók általában véve, nincsenek kellőleg tájékozva tulajdonképeni feladatuk iránt s különösen azzal nincsenek tisztában, mely tantárgyakat tegyenek tanítások közép- és sulypontjává.

A népoktatási törvény 55. §-a számos tantárgyat tűz ki a népoktatás anyagául, de nem azért, hogy a tanítás e tantárgyak széles terén tervtelenül s rte kalandozzon s tüntetőleg csillogtassa a növendékek feleleteiben a tanítónak azokban való jártasságát.

A népiskola feladata, a nép gyermekeinek felvilágosítása, a zsenge elmék képzése, a kimlőlt tantárgyak mindenikének kevés, de jól megválogatott és tervszerűleg rendezett anyaga által. A tanítók nagy része azonban arra törekszik, s abban keresi az érdemet, hogy a gyermek a tananyagból minél többet, habár megemésztetlenül s értelem és öngondolkodás nélkül sajátítsa el.

Ezen téves irány megszüntetésére hatni, a tanítást jobb irányban terelni, a tanítókat eljárásukban helyesen vezetni, első sorban a tanfelügyelők s tankerületében (ezimed) hivatalosa.

Mivel pedig (ezimed tankerülete összes iskolái egyszerre s egy időben a tanév kezdetén mindjárt meg nem látogathatja juttassa minden tanítónak, valamint az iskolai helyi-hatóság (iskolaszék) tagjainak is tudomására azon irányelveket, melyeket e részben a tanításban szem előtt kell tartaniok, s melyekre (ezimed) a tanév folytá teendő iskolátogató-sainál a legnagyobb gondot és ellenőrző figyelmet fordítandja.

Figyelmeztesse az írt körirattal s látogatásai alkalmával (lő szóval is nyomatékosan mind a tanítókat, mind az iskolaszékeket, hogy

1. a népiskolai oktatás legelső és legfőbb feladata a folyékony és értelmes olvasásra, a tisztá és szabatos írásra s a számvetés négy alapmivelének ész- és írásbeli elsajátítására és begyakorlására irányul; mert az

írás és olvasás a kulcsa és eszköze minden további ismeretszerzésnek és gyarapításnak, a számvetés pedig a mellett, hogy gyakorlatilag mindenkinek mindennapi szükségét képezi, a legnagyobb mértékben figyelem ébresztő és észfejtő tantárgy.

A népi-kolai oktatás közép- és sulypontját ennél fogva az értelmes és folyékony olvasásra, a szóknak és gondolatoknak írásban való biztonság megszerzésére kell fektetni.

(Vége következik.)

HIVATALOS RÉSZ.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

A rimaszombati kir. törvényszék helyiségei fűtésére 1881-ik évre szükségelt mintegy 170 köbméter cser vagy búkk hasáb s tüzfának árlejtés utáni beszerzésére határidőül f. évi szeptember hó 27 napjának d. e. 10 órája tüzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók a rimaszombati kir. törvényszék helyiségebe meghívotnak. — A szerződési feltételek a törvényszék elnöki irodájában addig is megtekinthetők

MARTON RUDOLF,

kir. törv. elnök.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

A rimaszombati kir. ügyészség hivatali helyiségeinek 1881. évi fűtésére 16.4., a rimaszombati kpnti börtönök fűtésére 98.8 a pelsüzi kpnti börtönök fűtésére pedig 122 és fél, összesen tehát 236.17 köbméter kemény tüzfá szükségeltetvén — ezen tüzfá együttes esetleg különleges szállításának biztosítására árlejtés hirdettetik, árlejtési határnapul f. é. szeptember 27. d. e. 10 órája a rimaszombati kir. ügyészség hivatalos helyiségebe kitüzetik, melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az árlejtési feltételek fentnevezett kir. ügyészségnél addig is megtekinthetők, és hogy az árlejtés határnapjáig írásbeli zárt ajánlatok is elfogadhatnak.

Rimaszombatan, aug. hó 25. napján 1880.

JÁN JÁNOS,

kir. ügyész.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló rimaszombati és pelsüzi kpnti börtönök helyiségeinek 1881. évi világitásához szükséges köölaj szállításának együttes — esetleg különleges biztosítására Rimaszombatan a kir. ügyészség hivatalos helyiségeiben árlejtési határnapul f. é. szeptember hó 28 napjának d. e. 10. órája tüzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az árlejtési feltételek addig is a rimaszombati kir. ügyészségnél megtekinthetők, s az árlejtés napjáig írásbeli ajánlatok is elfogadhatának.

Rimaszombatan augusztus hó 26. napján 1880

JÁN JÁNOS

kir. ügyész.

Közgazdaság.

Piaci árak. augusztus 28-án tartott heti vásárunk alkalmával következő piaci árak lettek a város hiteles jegyzőkönyvébe följegyezve: Hektoliterenként. Buza 7 ft 90 kr. 7 ft 35 kr. Feles 6 ft 50 kr. Rozs 6 t. 25 kr. 6 ft. 00 kr. Árpa 4.50 kr. 4. 00 Zab 2 ft. 00 kr. Kukoricza 6 ft. 60 kr. Burgonya 3 ft. 00 kr. Méte m á z s á n k é n t. Buza 10 frt 10 kr. 10 frt. 25 kr. Rozs 6 frt. 25 kr. Zab 6 frt. — kr. Széna kötve 1 frt. 50 kr. Takarmány szalma 50 kr. Alom szalma 30 kr. Zsupszalma — frt. 80 kr. GYÖRY K.

Szerkesztői üzenetek.

A. I. Egy magánlevéllel világoztis fel, mert nem értjük hallgatóságodat.

G. I. A határidőre várjuk az ígért ösöt. **T. M. B. J.** A szomorú incidens annyira megzavarta önöket? Mi már kibékültünk a változhatatlannal. Személyesen többet.

H. H. Rövid tudósításait mindenkor szívesen vesszük.

Többszöve. A kéziratokat azért hever eljük, mert halmozuk miatt képtelenek vagyunk egyszerre lejártni.

Ifjabb Gresics József urnak. A „Gömöri Lapok”-ban közzétett támadászerű nyilatkozatára az a megjegyzésünk, hogy mi való viszonyok miatt könnyen igazolható öngyilkossági híre egy tekintélyes losonczy polgártól s igen közel rokonaitól hallottuk akkor mikor az akaratosan terjesztett sensationális hírrel tele volt Losoncz és Rimaszombat. — Hogy lapunk „keves számú olvasóit” nem magunk acaratóból traktáljuk ily szomorú dolgokkal azt kedves kollégánk nagy olvasóközönség e bizonynyal elhiszi. Egyébként azonnal helyreigazítottuk téves tudósításunkat

Felelős szerkesztő:

PETŐ FORUBSZKI PÁL.

Földolgozótárs:

FÓTHI BÉLA.

Hirdetés.

Méltóságos gróf Serényi László putnoki és málai erdejében ez idén termett

TÖLGY ÉS MOCSÁR MAKK

f. évi szeptember hó 8-án a putnoki Majorság irodájában reggeli 10 órakor kezdődő nyilvános árverés útján fog a legtöbbet ígérőnek eladatni, — az árverelni szándékozók a kikiáltási ár 10% százalékát kötelesek készpénzben letenni. Zárt ajánlat is elfogadtatik hasonló feltétel alatt az árverési nap déli 12 órájáig. Bővebb felvilágosítással szolgál

Putnok, 1880. augusztus hó 25-én.

IOLLOK ALAJOS,
erdőbíró.

**MAKK és GUBICS
ÁRVEREZÉS.**

Ágoston Szász Coburg göthai herceg Ő kiralyi fensége baloghvari es deren-
esényi uradalmához tartozó, — forrás- és álló vizekkel ellátott, s különösen sertés hizlálásra igen alkalmasan fekvő erdőbirtokainak ez évi kiválóan sikerült makk, — s ugyanott nagyobb mennyiségben levő gubics termése f. évi Szeptember hó 1-én nyilvános árverésen eladatni fogván; ezen árveréshez a venni szándékozók alólirt erdészeti hivatal részéről a fenn említett napon F.-Balogra a számtartói hivatalhoz azzal hivatnak meg, hogy a községek, vagy egyéb testületek megbizottjai csakis törvényes meghatalmazással ellátva fognak az árveréshez bocsáttatni.

A szokásos árverési feltételek az alólirt erdőhivatalnál addig is megtekinthetők, — kívánatra azonban az érdekelteknek megküldhetők.

Ágoston Szász Coburg göthai herceg baloghvari erdőhivatala, MELEGHEGYEN u. p. F.-BALOGH, 1880. évi augusztus hó 10-én.

Hirdetmény.

Rimaszombat város tulajdonához tartozó Tamásfalai és Apáthy erdőbirtokokban lévő

SUSKA es dus MAKK termés

f. évi szeptember hó 2-ik napján délutáni 3 órakor Rimaszombat város közházánál nyilvános árverésen el fog adatni.

A feltételek a polgármesteri hivatalban meg szemlélhetők.

Rimaszombat, 1880. augusztus 19-én.

Szabó György s. k.
polgármester.

STEFANOVICS JÓZSEF
KÖNYVNYOMDÁJA
RIMASZOMBATBAN.

Ajánlja magát mindenféle nyomdai munkák legjobb és lehető legolesőbb áron való kiállítására. Készit: könyveket, füzeteket, időszak- és folyóiratokat. Továbbá: hirdetményeket, falragaszokat, körleveleket, esketési- és gyászjelentéseket. Tánczvigalmi- és mindennemű meghívó-leveleket, tánczrendeket. — Árjegyzékeket, számlákat, táblázatokat, étlapokat, és látogató jegyeket. Egyáltalában minden alkalmi munkákat. — Elvállal politikai vagy szépirodalmi heti- és havi közlönyöket nyomtatásra és szétküldésre, jótállva a pontos megjelenésért.

==== Vidéki megrendelések lehetőleg gyorsan és jutányosan eszközöltetnek. ====

Hirdetések a „GÖMÖR-KISHONT“ részére felvétetnek és jutányos áron számíttatnak. Többszöri hirdetmény árleengedésben részesittetik.